

**MEÄ'CCHALLTÕÕZZ TU'MMSTÕK
MH 2550/2025/08.02.00**

**Kue'llsee'llemloo'vid kuõskki vooudlain meä'rin Jeänök,
Aanar da U'ccjoogg koo'ddin de Suä'djel kää'ddest
Lappi paalgâskää'dd vuu'dest ee'jjid 2026-2028**

**Teän- da Njauddâm-, Tuállâm-, Paačč-, Tornio- da
Ounasjoogg čaa'zzi luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvuu'did
kuõskki vooudlain lăă'ppmeä'rin Jeänök, Aanar da
U'ccjoogg koo'ddin ee'jjid 2026-2028.**

U'vddum He'Issnest 9.12.2025

Tu'mmstõk

Meä'cchalltõs lij ra'vvjam tän tu'mmstõõggâst vooudlaid kue'llsee'llemlăă'jj 5 §:az meâldlaž kue'llsee'llem kuõskki meä'rid da 10 §:az meâldlaž luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvuu'di jeä'rбуž loo'vid kuõskki meä'rid Jeänök, Aanar da U'ccjoogg koo'ddin. Meä'r kue'skke kue'llsee'llmõõžž Meä'cchalltõõzz vaaldsem čăă'ccvuu'din. Ra'vvjum meä'rid âlgg jăă'kkted loo'vid miõttmen le'be mudoi u'vddmen kue'llsee'llemvuõiggâdvuõdid.

Kue'llsee'llemlăă'jj 10 §:az 1 momē'nt meâldlânji Jeänök, Aanar da U'ccjoogg kă'ddaassjin lij vuõiggâdvuõtt vuăžžad jiõcces măău'ste'mes kue'llsee'llemlăă'pp ooudâst peäggum koo'ddin sâjjei valdiaa'je kuulli čăă'ccvuu'din. Kue'llsee'llemlăă'jj 10 §:az 2 momē'nt meâldlânji Jeänök, Aanar da U'ccjoogg kă'ddaassjin lij vuõiggâdvuõtt lă'nsted Meä'cchalltõõzzâst jiõcces pâă'jjlăă'pp, kăă'tt oudd vuõiggâdvuõđ Meä'cchalltõõzz šiõtteem lăă'ppmăăinai nuă'jest šee'lled vuõggin kue'llšii'lli dommkăă'ddest sâjjei valdiaa'je kuulli Teän-, Njauddâm-, Tuállâm-, Paačč-, Tornio- da Ounasjoogg čaa'zzi luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvuu'din.

Tăt kă'ddaassji pâă'jjloo'vi vuăssõs lij valddum lokku vooudlaž vuă'nikäiggsaž lăă'ppsutk-, pâă'jjlăă'pp- de šiil-lăă'ppmeä'rid meä'rtõõllmen da ra'vyje'mmen. Meä'r liä ratkkum koo'ddi da lăă'ppvuudi mie'ldd. Luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvuu'di loo'vi mie'rrla'skkummuš vuăđđad kue'llsee'llemlăă'jj 10 §:az 3 momē'ntte: "Ooudâst 2 momē'ntest õõlgtum luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvuu'din kue'llsee'llmõõžžâst pie'kk va'rje miõttâmnalla Meä'cchalltõõzzâst uvddum lăă'jj 18 §:az 2 momē'ntest õõlgtum vooudlain kue'llsee'llem - mie'rren."

Vooudlaž kue'llsee'llemloo'vi vue'zzest tu'mmstõõggâst liä rättkam vuäggam-muõr- da šiilsee'llmõõžž kuõskki vooudlaž meä'rid. Luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvuu'di meä'r liä ratkkum koo'ddi da lăă'ppvuudi mie'ldd. Vuäggam-muõrlăă'ppmeä'r liä i'Immtum lăă'ppsutkin da pâă'jjlăă'ppen.

Mie'rrtu'mmstõõggâst e'tkkõsttum lăă'ppvuudi lăă'ppmeä'r da kue'llsee'llem riăššmõš lij kiõtt'tõllum skamm-mannust 2025 Jeänõõgg (19.11.), Aanar (20.11.) da U'ccjoogg (20.11.) kă'dd puõttlõžžen sagstõõllâmkoo'ddin, koi ceäkkmõõžž liä ke'rjjum sâăbbarpă'rddkerjja. Sagstõõllâmkoo'ddi tuâjjan lij jm. kiõtt'tõõllâd valdia mădd- da čăă'ccvuu'di de tõiđ kuulli luăttree'ggesvuõđi pi'stti âānmõš da hăiddmõš (lăă'kk Meä'cchalltõõzzâst 234/2016 39 §).

Sää'mtee'gğest uvddum lää'jj (414/2025) 9 §:za meäldlaž sagstõöllâmõlggtõõzz nuä'jest ve'rgğnee'kk sagstâ'lle sää'mtee'gğin puki sä'mmlai dommvuu'did kuõskki veeidaskuâddsain da miârkktee'jin tääimin. Sagstõöllâmõlggtõõzz teâuddjem diõtt ä'sštobddi ve'rgğnek älgg va'rrjed sää'mteggä ääi'j pue'tted kuullâmnalla da sagstõöllâd ää'sšest. Sää'mtee'gğest uvddum lää'jj (414/2025) 4 §:az meäldlânji sä'mmlai dommvuu'dest õõlgte Jeänök, Aanar da U'ccjoogg koo'ddi vuu'did de Suä'djel kää'ddest säjjei Lappi paalgâskää'dd vuu'd. Mie'rrtu'mmstõõggâst liä jeällam 3.11. da 25.11.2025 sagstõöllmõõžž Meä'cchalltõõzz da sää'mtee'gği kõõskâst. Lää'ssen mie'rrtu'mmstõõggâst liä raukkâm 17.11.2025 sää'mmlää'jj (253/1995) 56 §:az nuä'jest keerjlaž ceälkkmõš Saa'mi siidsåbbrest.

Vuäggam-muõrlää'ppvuu'di vue'zzest kue'llšee'llem-meä'r liä i'lmmtum vaajtõöllâmõskkân, koin meä'rtâ'lle lää'ppvooudlânji uu'ccmõs da šuurmõs lää'ppmeä'rid (sutkk da pâä'jjlää'pp) mie'rrtu'mmstõõkpâjja 2026-2028. Vaajtõöllâmõskk vuei'tlvast lää'ppmeä'ri ee'jj- da lää'ppvooudlaž meä'rtem vaajtõöllâmõskk šioittuum raa'jin jm. vuei'tlvain kue'llšõkknemvuõđin šõddi muttsi õhttvuõđâst. Pue'ttie'jj lää'ppmeä'rid tu'mmje 30.10. mõõnee'st tõn mænğa, gu tõin liä jeällum sagstõöllmõõžž kâ'ddpuõttlõ'žžen sagstõöllâmõkoo'ddin de sää'mtee'gğin.

VUÕGGŠEE'LLEMLÄÄ'V (JIÄ KUÕSK KÄ'DDAASSJI MÄÄU'STE'MES KUE'LLŠEE'LLEMLÖÖ'VID)

Vooudlaž vuõggšee'llem-meä'r ee'jjid 2026–2028

Kä'dd	Lää'ppvu'vdd	Lää'ppsutki da pâä'jjloo'vi meä'r ee'jjest
Jeänök	1401 Kiõttvuä'rdd-Tarvanto	4050–8100 sutkkâd da 100–200 pâä'jjlää'pped
Jeänök	1402 Karesuvanto-Hetta	4050–8100 sutkkâd da 100–200 pâä'jjlää'pped
Aanar	1508 Lemmenjoogg meermeä'cc	800–1600 sutkkâd
Aanar	1505 Urho-Kekkonen meermeä'cc	1400–2800 sutkkâd da 50 pâä'jjlää'pped
Aanar	1501 Mue'tkktuõddâr-Kaldoaivi	2650–5300 sutkkâd da 75–150 pâä'jjlää'pped
Aanar	1502 Vä'ččer	2650–5300 sutkkâd da 75–150 pâä'jjlää'pped
Aanar	1503 Pää'nntuõddâr-Čarmmtuõddâr	2650–5300 sutkkâd da 50–100 pâä'jjlää'pped
Aanar	1506 Aanar luättjää'ttemvu'vdd	1400–2800 sutkkâd
Aanar	1504 Aanarjäu'rr	7000–14000 sutkkâd da 500 pâä'jjlää'pped
U'ccjokk	1301 Paistuõddâr	800–1600 sutkkâd da 50–100 pâä'jjlää'pped
U'ccjokk	1302 Kaldoaivi	1200–2400 sutkkâd da 50–100 pâä'jjlää'pped
Suä'djel	2403 Lokka-Porttipahta valdia čää'cc	2500–5000 sutkkâd da 150–300 pâä'jjlää'pped

ŠIIL-LÄÄ'V (JIÄ KUÕSK KÄ'DDASSJI MÄÄUSTE'MES KUE'LLŠEE'LLEMLÖÖ'VID)

Šiil-lää'ppmeä'r Aanar, Jeänõõgg da U'ccjoogg koo'ddin ee'jjid 2026–2028

Kä'dd	Lää'ppvu'vdd	Šiil-loo'vi mie'rr
Jeänök	1210 Jeänõõgg šiil-lää'pp	200 šiil-lää'pped (jäänmõssân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be võõnâskää'dd)

Ká'dd	Lää'ppvu'vdd	Šiil-loo'vi mie'rr
Aanar	1250 Aanarjäu'rr	1500 šiil-lää'pped (jäänmössân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be vöönâskââ'dd)
Aanar	1252 Aanar čärrčää'cc	800 šiil-lää'pped (jäänmössân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be vöönâskââ'dd)
U'ccjokk	1201 U'ccjoogg šiil-lää'pp	100 šiil-lää'pped (jäänmössân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be vöönâskââ'dd)

Šiil-lää'ppmeä'r Suä'djel kää'ddest Lappi paalgâskââ'dd vuu'dest ee'jjid 2026–2028

Ká'dd	Lää'ppvu'vdd	Šiil-loo'vi mie'rr
Suä'djel	1283 Kuutusjäu'rr	60 šiil-lää'pped (jäänmössân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be vöönâskââ'dd)
Suä'djel	1280 Ää'lab Kie'rddjemjäu'r	50 šiil-lää'pped (jäänmössân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be vöönâskââ'dd)
Suä'djel	1281 Vue'lbuž Kie'rddjemjäu'r	50 šiil-lää'pped (jäänmössân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be vöönâskââ'dd)
Suä'djel	1293 Kopsusjäu'rr	64 šiil-lää'pped (jäänmössân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be vöönâskââ'dd)
Suä'djel	2013 Lurojäu'rr	144 šiil-lää'pped (jäänmössân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be vöönâskââ'dd)
Suä'djel	1296 Lokka-Porttipahta-Sompiojäu'rr	1000 šiil-lää'pped (jäänmössân 4 šiil-lää'v/šii'lli- le'be vöönâskââ'dd)

LUŌZZ DE KUU'Ž KAGGŌTTÄMVUU'DI VOOULAŽ LOO'VI MEÄ'R KUE'LLŠEE'LLEMLÄÄ'JJ 10 § 2 MOMEE'NT MEÄLDLAIN ČAA'ŽJIN (JIÄ KUŌSK KÄ'DDAASSJID KAAUPŠEM KUE'LLŠEE'LLEMLOO'VID)

Vouulaž luŏzz de kuu'ž kaggŏttâmvuu'di kue'llšee'llem-meä'r ee'jjid 2026–2028. Meä'r liä i'lmmtum lää'ppsutkkân

Ká'dd	Lää'ppvu'vdd	Lää'ppsutki mie'rr ee'jjin
Jeänök	1423 Lätäseno	1000–2000 sutkkâd
Jeänök	1426 Toriseno	150–300 sutkkâd
Jeänök	1432 Poroeno	600–1200 sutkkâd
Jeänök	1436 Vuoddâsjokk	125–250 sutkkâd
Jeänök	1440 Palojokk	125–250 sutkkâd
Jeänök	1442 Ounasjokk	450–900 sutkkâd
Jeänök	1449 Pöyrisjokk	300–600 sutkkâd
Jeänök	1456 Käkkälöjokk	250–500 sutkkâd
Aanar	1565 Njauddâmjokk, vuâlbeä'l	300–1200 sutkkâd
Aanar	1566 Njauddâmjokk, pâäibeä'l	95–380 sutkkâd

Ká'dd	Lää'ppvu'vdd	Lää'ppsutki mie'rr ee'jjin
Aanar	1567 Silisjokk	50–110 sutkkâd
Aanar	1581 Â'vveljokk Tolosjokk-Appisjokknjä'lmm	575–1150 sutkkâd
Aanar	1582 Â'vveljokk, Kuttura	250–500 sutkkâd
Aanar	1583 Â'vveljokk, Lemmenjoogg meermeä'cc	125–250 sutkkâd
Aanar	1586 Rie'mnnj-jokk	125–250 sutkkâd
Aanar	1590 Väinnjokk	60–120 sutkkâd
Aanar	1591 Tolosjokk	60–120 sutkkâd
Aanar	1545 Lättjokk	190–385 sutkkâd
Aanar	1549 Kolmosjokk	50–100 sutkkâd
Aanar	1551 Čuõmmjokk	450–900 sutkkâd ^{a)}
Aanar	1526 Rie'mnnj-jokk	100–200 sutkkâd
Aanar	1527 Juutuajokk, vue'lab kuõškk	200–400 sutkkâd
Aanar	1528 Juutuajokk, pâ'jjbeä'l	450–900 sutkkâd
Aanar	1531 Vä'skkjokk, Lemmenjoogg meermeä'cc	35–70 sutkkâd
Aanar	1532 Vä'skkjokk, vue'llbeä'l	35–70 sutkkâd
Aanar	1509 Lemmenjokk	100–200 sutkkâd
Aanar	1523 Kielajokk	200–400 sutkkâd
Aanar	1524 Kaamâsjokk	500–1000 sutkkâd
Aanar	1516 Kirakkajokk	50–100 sutkkâd
Aanar	1576 Čiuttajokk	50–100 sutkkâd
Suä'djel	2424 Lokka-Porttipahtaa'je kolggi valdia čää'cc	350–700 sutkkâd da 100–200 pâä'jjlää'pped

^{a)} = Kaaupše vuõss-sää'jest Suä'djel kâ'ddaassjid. Pâ'jjel paacci meä'rid vuei'tte juõ'kk ee'jj kaaupšed jee'res kââdlaid 15.6. jõe lää'v kuâdđje kaaupšekâni.

Nâkam luõzz le'be kuu'ž kaggõõttâmvouda kuulli lää'ppvouda le'be tøn vuâssa, ko'st lij ve'rggnee'kk ra'vvjem le'be lää'jjiõttummša vuâddei kue'llsee'llemkiöld le'be kue'llsee'llemrääuhummuš, jiâ miõđ jeä'rmõs loo'vid kue'llsee'llemkiölddi le'be -rääuhtem ääi'j viõggâst âarrmen. Loo'vi miõttmõõžž vuei'tte rää'jted še kue'li huänn'nummuš tøn õõlgt'e'mmen. Kaggõõttâmvuei'di raajid vuei'tte tä'rksted ouddmiärkkân ođđ tu'tkķeemteäđ le'be kaggõõttâmvuei'ddiõtt'tõõzz tuâggast âarrai suejjeemtäävtõõzzid tøn siâzztõõllmen.

Luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvuei'di vue'zzest lää'ppvuei'di tää'rķab kovvõõzz čää'ccvuei'di mie'ldd liä e'tkķõsttum meâlddõõzzâst 1. Lää'ppvuei'di sâä'jj kaartâst lij mie'rķķuum meâlddõõzzâst 2. Lää'ppvuei'di kaart da vooudlaž kovvõõzzid kue'stte še Meä'cchalltõõzz retkikartta.fi- da erâluvât.fi -kääzzkõõzzin. Lää'ppvuei'di raaji meä'rtummšest liä suâvtõõllum Aanar, Jeänõõgg da Teän kue'lltäällvuei'di meä'rtem luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvuei'ddraa'jid da Teänjoogg čää'ccvuei'dest tøn čärrčaa'žzi kue'llsee'llemšioõttõõzzâst meä'rtõõllum vuei'did.

Vuâddõs

Tät mie'rrtu'mmstök vuáđđad meä'cchalltöslää'jj 18 §:sa (kue'llsee'llemloo'vid kuöskki vooudlaž meä'rid), kue'llsee'llemlää'jj 5 §:sa da 10 §:sa (luözz de kuu'ž kaggööttämvuu'did miöttäm vooudlaž kue'llsee'llem-meä'r) de jee'res mähñlest e'tkkösttum šiöttösvuöđđu nu'tt, što kue'llsee'llemlää'jj 1 §:az öölgts teáuddai Meä'cchalltözz vaaldsem valdia čää'ccvuu'din Jeänögg, Aanar da U'ccjoogg koo'ddin de Suä'djel kää'ddest Lappi paalgaskää'dd vuu'dest.

Kaauplaž kue'llseellmōš da kue'llčaa'zži vu'vrrjummuš kuöskki tu'mmstöggid tuejje meä'cchalltöslää'jj 18 §:az 3 momee'nt meäldlänji ve'rgñnektu'mmstökkân, tä'l töözz ij taarbaš jeä'rben ra'vvjed vooudlaž meä'rid. Kaauplaž kue'llseellmōš kool kue'llsee'llemlää'jj 10 §:az meäldlaž Päj-j-Lappi kue'llsee'llemläppa. Päj-j-Lappi määu'ste'mes kue'llsee'llemläppa vuöiggädvuöđ vuäžžjin lij ouddsää'jj miöttmen loo'vid kaauplaž kue'llseellmōšše valdia čää'ccvuu'din. Jeänögg, Aanar da U'ccjoogg koo'ddin. Kaauplaž lăä'pptu'mmstögg liä rajjum ee'jjid 2026-2028 da Lappi paalgaskää'dd voudda. (Lokka-Porttipahta) ee'jjid 2026-2030. Lăä'pptu'mmstögg viöggastâarmōš ee'jjid 2026-2028 oudldâst viöggast âarra Meä'cchalltözz kue'llsee'llem mie'rrtu'mmstögg.

Meä'cchalltōš lij meä'rid ra'vvje'mmen vâlddam vuâmmša lăkka de vuä'mstemvuöiggädvuö'tte da töid kuulli vuöiggädvuö'did vuâđđei kue'llsee'llemvuöiggädvuö'did Meä'cchalltözz vaaldsem mădd- da čää'ccvuu'din. Năkam vuöiggädvuö'd liä jm. kue'llsee'llemlää'jj 7 §:az meäldlaž vuäggmōš, văäđööttmōš da vuöggseellmōš, kue'llsee'llemlää'jj 41 §:az da 45 §:az uvddum vâ'lddvuö'din miöttum kue'llsee'llemloo'vin šeellmōš, kue'llsee'llemlää'jj 10 §:az Jeänögg, Aanar le'be U'ccjoogg koo'ddin pōššinalla aassi määu'ste'mes lăä'pp kue'llsee'llem ha'rjttăttmōššan peäggum koo'ddin sâ'jjei valdiaa'je kuulli čää'ccvuu'din de kue'llsee'llemlää'jj 6 §:az meäldlaž jeä'rmōššz kue'llsee'llemouddōššz valdia čää'ccvuu'din. Meä'r liä ra'vvjum nu'tt, što sarnnum vuöiggädvuö'did jiä neeu'ret. Tăn tuejje vaarööttämvuâđđjuurdin de teáuddjam lăä'ppkaupšummšest da -vue'jjin šöddâm kicčlăsttmōššz vuâdast. Kue'llsee'llemlää'jj 7 §: az meäldlaž kue'llsee'llemkue'rmtummuš (vuäggmōš, văäđööttmōš, vuöggseellmōš kue'llsee'llemhăiddmăäus nuä'jest) kue'llsee'llemvuu'din lij valddum lokku mie'rri'la'skkummšest Luăttree'ggesvuö'ttköösköššz noorrâm kue'lltăälyvâddpuö'ttlaž kue'llsee'llem- da šiilaunstöššz vuâdast (Eskelinen & Mikkola 2019). Mie'rri'la'skkummšest liä lăâ'ssen vâlddam lokku kue'llši'li Meä'cchalltō'sse vuöltteem šiilmaacctöššz.

Să'mmlai kue'llsee'llemvuöiggädvuö'di vuâmmša vâlddmōš kue'llsee'llem mie'rrtu'mmstöggâst

Să'mmlain lij vuâđđlăä'jj 17§ (731/1999) meäldlänji vuöiggädvuö'tt â'lnn ââ'nned da viikkăd ooudâs jiijjâs kiöl da kulttuur, koon văäžnai vue'ss kue'llseellmōš lij. Meä'cchalltōš stăän tăn teáuddjummuš kue'llsee'llemlää'jj (379/2015) 10 §:az meäldlain vuu'din Jeänögg, Aanar da U'ccjoogg koo'ddin miöđđei vuöiggädvuö'd määu'ste'mes kue'llseellmōšše vuäggam-muörin da šiilneävvain lokku văä'ldkăni luözz de kuu'ž kaggööttämvuu'did. Luözz de kuu'ž kaggööttämvuu'din lij kă'ddaassjin lăâ'zzen vuei'tlvažvuö'tt nu'tt haa'le'mmen lă'nsted păâ'jjlăä'pp.

Nuörttsă'mmlain lij săä'mlăä'jj 9§ (253/1995) meäldlänji tăn vuu'dest sâ'jje'jin valdia mădd- da čää'ccvuu'din määu'ste'mes vuöiggädvuö'tt harjtted kue'llseellmōššz valdia čää'ccvuu'din. Lăâ'ssen Njauddâm rekistersiid vuu'dest aassi nuörttsă'mmlast lij vuöiggädvuö'tt vuäžžad Meä'cchalltözzâst määu'ste'mes lăä'pp săäi'min šeellmōšše Njauddâmjooggâst.

Lappi paalgaskää'dd âalgpeä'lnn aassi să'mmlai vuöiggädvuö'di teáuddjummušest Meä'cchalltōš vuei'tlvăstt vooudlaž lăä'ppkaupšem păäi'k.

Săä'mvuud âalgpeä'lnn aassi să'mmlain lij vuei'tlvažvuö'tt vuă'stted Meä'cchalltözzâst loo'vid săä'mvuud valdia čää'ccvuu'did. Lăâ'ssen pukin lij vuei'tlvažvuö'tt harjtted kue'llseellmōš veeidas takaikue'llsee'llemvuöiggädvuö'din, kăä'tt vuei'tlvăstt kue'llseellmōššz šuurmōš vue'zzest săä'mvuud čaa'žžin.

Meä'cchalltõs ij e'tk'ked sä'mmlai dommvoudda nákkmid kue'llsee'llem riäššmõ'sše kuulli tääimid, kook hue'nee sä'mmlai vuei'tlvažvuõdid ä'lnn ää'nned da oudäs viikkâd kiõl, kulttuur le'be ä'rbbvuaðlaž jie'llemvue'jjid (Sää'mte'gglää'kk 414/2025 9 §) kue'llsee'llem mie'rrtu'mmstõkpâa'jest 2026-2028. Meä'cchalltõs jeä'l juõ'kk ee'jj Sää'mte'gglää'jj (414/2025) 9 § meâldlaid sagstõõllmõõžžid kue'llsee'llem riäššmõõžžast da juõ'kk eksaž lãä'ppmeä'r in Sää'mtee'ggin.

Mie'rrla'skkummšest valddum vuâmmša kue'llsee'llemlää'jj (379/2015) 10 §:sa meâldlaž kue'llsee'llemlää'v

Jeänõõgg, Aanar da U'ccjoogg kãä'dd aassjin lij vuõiggâdvuõtt mäü'ste'mes lâppa jiijjäs dommkâdda kuulli valdia čää'ccvuu'din kue'llsee'llemlää'jj 10 §:az meâldlânji. See'st lij vuei'tlvažvuõtt kue'llsee'llmõ'sše mäüstää vuäggam-muõrin- da šiilneävvain lokku vää'ldkâni luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvue'did. Luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvue'did kã'ddassjin lij lâä'ssen vuei'tlvažvuõtt nu'tt haa'le'mmen lâ'nsted pâä'jjlãä'pp, kook liä valddum vuâmmša vuu'di jee'res mie'rrla'skkummšid meä'rtõõllmen.

Mie'rrla'skkummšest vuâmmša valddum jeä'rmõs vuâðdsaz kue'llsee'llemouddõõžž

Meä'cchalltõs lij meä'rid meä'rte'mmen vâlddam vuâmmša kue'llsee'llemlää'jj 6 § :az meâldlaid jeä'rmõs vuâðdsaz kue'llsee'llemouddõõžžid valdia čää'ccvuu'din kue'llsee'llemlää'jj 43 §:sest da 44 §:sest šiõtteemnaa'lin.

Kue'llsee'llemlää'jj 43 §:az meâldlaž jeä'rmõs kue'llsee'llemouddõõsvuu'di vue'zzest pi'stti kue'llsee'llmõõžž jäänmõsmie'rr liä valddum vuâmmša kã. ceäkkaz 2 momee'nt meâldlânji. Momee'ntest šiõtte, što valdiaa'je kuulli čää'ccvoudda sii'skeei jeä'rmõs kue'llsee'llemouddõõsvuu'dest kue'llsee'llemvuõiggâdvuõtt juâkkjââvv nu'tt, što peä'l kue'llsee'llemouddõõsvuu'd pi'stti kue'llsee'llmõõžž jäänmõsmeä'rest kool valdiaa'je da peä'l jeä'rmõs vuâðdsaz kue'llsee'llemouddõõžžid vuâzzlažkiiddõõžžid lokku vää'ldkâni Aanarjãä'u'r, ko'st valdiaa'je kool kue'htt kuälmadvue'zz da jeä'rmõs vuâðdsaz kue'llsee'llemouddõõžžid vuâzzlažkiiddõõžžid õhtt kuälmadvue'ss, pi'stti kue'llsee'llem jäänmõsmeä'rest. Kue'llsee'llemlää'jjest šiõttuum jeä'rmõs vuâðdsaz kue'llsee'llemvuõiggâdvuõtt ij cõõgg tân mie'rrtu'mmstõõgg meâldlaž kue'llsee'llmõõžž kue'llsee'llemouddõõsvuu'din, kã'ddaassji harjjtem kue'llsee'llmõõžž, nuõrtsä'mmlai kue'llsee'llmõõžž ij-ga takaikue'llsee'llmõõžž kue'llsee'llemlää'jj oudldem pi'stti äänmõõžž meâldlânji.

Kue'llsee'llemlää'jj 44 §:az meâldlaž jeä'rmõõžžid kue'llsee'llempaai'ki vue'zzest pi'stti kue'llsee'llmõõžž jäänmõsmie'rr lij valddum lokku kã. ceäkkaz 1 momee'nt meâldlânji ceälaivuõðast kue'llsee'llemouddõõžž vaaldsee'jid kuulljen.

Mie'rrtu'mmstõõgg pešttmõš

Tät tu'mmstõk lij rajjum 3-ee'jj pâjja 2026–2028.

Luõzz de kuu'ž kaggõõttâmvue'di čää'ccpuõttlaž lãä'ppmeä'r valdia čaa'zzin

Meä'r šiõttummuš čaa'zzi mie'ldd stään kue'llsee'llemlää'jj 10 § :az 2 momee'ntest peäggum kõskksaž joo'ttikue'llčä'ccõõžžid kue'llsee'llem riäššmõõžž joo'ttikue'li kue'llsokknemvuõdid staa'nee'l pi'stinälla luõss- da ku'vžžsokknemvuõdi jee'resnallsem vue'kk jee'res čä'ccõõžžid vuâmmša vää'ldeen. Meä'r mettummuš vuâðdad pue'rmõ'sse ää'nnmest äärri tiõdlõ'žže tu'tk'keem- da seu'rjemteädaid le'be tiõdlõ'žže arvõ'sse kã. čäccõõžž luõss- da ku'vžžkue'li vue'jjest, čä'ccõõžžid kue'lllãlgažpuu't'tempotenttaallast da täävtallaž kãäðdam šorradvuõðast de kue'llsee'llemteäddõõžžast. Lãä'ppsutk liä mettuum da puõttlõsttum čää'ccvuu'di se'st čä'ccõõžžid arvvlõsttum puu't'temoodd da kue'li luândlaž jie'llemkiârd vuâmmša vää'ldeen. Kaggõõttâmvue'din valdia čaa'zzin sã'jjei jeä'rmõs kue'llsee'llemouddõõsvuu'di jeä'rmõs vuâðdsaz kue'llsee'llemouddõõžž liä valddum vuâmmša meä'rid mette'mmen da puõttlã'sttmen.

Jee' res čaa'33i vuäggam-muõrrseellmõš da šiilsee'llemlää'ppmeä'r valdia čaa'33in

Mie'rrtu'mmstõõggin meä'rtä'lle vooudlânji Meä'cchalltõõzz kaaupšem vuäggam-muõrr- da šiilsee'llemloo'vid vuâddee' kue'llsee'llem riâššâm takaijuurd da meä'r vooudlânji. Meä'r šiõttummuš čaa'33i mie'ldd stään kue'llsee'llemlää'jj 1 §:az õõlgtõõzz riâššâd kue'llree'ğgesvuõđ âannmõš da hâiddmõš pe'stemnalla nu'tt, što kue'llsokknemvuõđ luândlaž jie'llemkiârd da kue'llree'ğgesvuõđ määngghämmsažvuõtt puä'tte vuâmmša vâ'lddemnalla.

Šiil-lää'ppmeä'r kätt Meä'cchalltõõzz loo'vin puõ'tti šiilkue'llseellmõõžž. Šiil-lää'ppvuu'din puõ'tti kaauplaž kue'llseellmõš lij valddum vuâmmša mie'rrla'skkummšest. Jõs šiil-lää'ppvuu'din kuâddje ee'jj poddân šiil-lää'ppmeä'r ââ'nkâni, vuc'ite kue'llčaa'33i hâaid da kaauplaž kue'llsee'llem oou'deem diõtt šiil-lää'ppmie'rid taarbše'mmen ââ'nned še kaauplõžže kue'llseellmõ'sše da nuu'bbioo'ri.

Kue'llree'ğgesvuõdi pi'stti âannmõš de kue'llsee'llem vuä'pstõs da šiõttlâsttmõš

Pi'stti kue'llsee'llem jäänmõsmie'rr lij mettuum pue'rmõ'sse ââ'nnmest âarra' tiõttu vuâddee'n. Mettummšest liä äü'kkääm vuu'd čä'ccõõzzid kuõskki tu'tkkeem- da seu'rrjemteâdaid, vaarõõttâmvuâddjuurdid de Meä'cchalltõõzz lää'ppkaaupsumšest da -vuc'jijn nârrjam kiččlâsttmõõžž. Lää'ppmie'rid meä'rtõõllmen liä äü'kkääm Luâttree'ğgesvuõttkõõskõõzz noorrâm šiilteâdaid luõzz de kuu'ž kaggõõttâm vuu'din. Jeänõõgg, Aanar da U'ccjoogg kâ'ddaassji pâä'jjloo'vi vuässõs (kue'llsee'llemlää'kk 10 § 2 mom) lij valddum vuâmmša vooudlaž vuä'nikäiggsaid lää'ppsutkkmeä'rid meä'rte'mmen da ra'vvje'mmen. Arvvõs pâä'jjloo'vin šiillum kue'llsee'llemteâddõõzzâst vuâddad vâ'lddvuc'zzest ee'jji 2017-2025 lää'ppkaaupšem teâuddjem da arvvlõsttum kue'llsee'llemteâddõ'sse kâ'ddaassji kue'llsee'llem vuc'zzest. Vuâmmšemnalla lij še tõt, što še pääiklain lij vuc'itlvažvuõtt ha'ņķkeed vuä'nikäiggsaž sutkkpâä'jjlää'pp kue'llseellmõ'sše.

Luõzz da kuu'ž kaggõõttâm vuu'di de vuäggam-muõrr- da šiilsee'llem meä'rid ra'vvje'mmen lij lââ'ssen vuâddjurddân leämmaš., što kue'llseellmõõžž harjite'mmen põ'rgge kue'llsee'llemlää'jj 1 §:az meâldlânji staanâd kue'llree'ğgesvuõ'di pi'stti da määngpeällsaž puâdõs, kue'llsokknemvuõđ luândlaž jie'llemkiârd de kue'llree'ğgesvuõ'di da jee' res čää'ccluâd määngpeällsažvuõđ da suejyummuž da kue'llsokknemvuõđ â'ne äü'kken jeä'rmmšanji da vää'ldeen vuâmmša kue'lltääll vuc'innemkuu'lmid.

Teänjoogg čärrčaa'33i vuc'zzest meä'ri la'skkummšest liä âannam äü'kken ku'kes ääi'j meä'rid (1976–2022 da ääi'jben kâ'ddaassji määu'ste'mes kue'llsee'llemloo'vin teâuddjam kue'llsee'llem meä'r. Lää'ppsutk liä mettuum da puõttlõsttum Teän čää'ccvuu'd se'st čä'ccõõzzi arvvlõsttum ânn'jõž puu't'temoodd da kue'li luândlaž jie'llemkiârd vuâmmša vää'ldeen. Valdia čaa'33i âannmõõžž ohjjad juátkast luõss-sokknemvuõđ hâiddplan. Uuc'cbi čärrjooggi kue'llsokknemvuõdi vuc'jjest, kue'llsee'llemteâddõõzzâst da šiilmeä'rin jeä'la vuäžžamnalla ri'ttjeei tää'rkes teâđ, de tõid jiä kaaupaš vaarõõttâmvuâddjurddi mie'ldd loo'vid ni voops.

Kevo luâttnuõrrkarddaz kue'llseellmõõžžâst šiõttee måttmin valdia vuä'mstem vuu'did vuâdduum meermie'ccin da luâttnuõrrkarddsin (18.12.1981/932) uvddum šiõttõõzz 6 §:sest, koon mie'ldd Kevo luâttnuõrrkarddsest lij seännum pääiklaid aassjid kue'llseellmõš. Tâin šiõttõõzzin valdia täimvvää'ld räâ'jte nu'tt, što kue'llsee'llemloo'vid vuc'ite miõttâd pâi pääiklaid. Pâjja 2026-2028 Kevojo'kķe jiä miõtt vuä'nikäiggsaž sutkkloo'vid. U'ccjoogg kâ'ddaassjid meä'tte kâ'ddpuõttlaž pâä'jjloo'vid (kue'llsee'llemlää'kk 10 § 2 mom)

Pâjj-Lappi kâ'ddaassji vuõggseellmõõžž (kue'llsee'llemlää'kk 10 § 2 mom) pâä'jjloo'vin kue'llseellmõõžž šiõttee lää'ppmäainain, kook liä kue'llšii'llipuõttlaž šiilmeä'r, šiil raportâ'stemõõlgtemvuõtt de jee' res õõlmâs da lää'ppvooudlaž kue'llsee'llemrää'jtõõzz. Va'steei čää'ccvooudlaž tää'rkes kue'llsee'llem vuä'pstummuš da šiõttummuš ko'le še kaaupšem vuä'nikäiggsaž vuäggam-muõrrsee'llemloo'vid, koi meä'r liä ra'vvjum tân tu'mmstõõggâst. Šiilraportâsttmõ'sše kuulli takaimäinn kuâskk pukid miõttâm loo'vid. Meä'cchalltõõzz

kue'llsee'lle mlää'v jiä uu'd vuõiggâdvuõđ šee'lled kue'lid voops vu'vrrjum čaa'zzin, kue'llšõddeem- le'be jee'res rääuhtum čaa'zzin.

Teättkäivv

Eskelinen, P. & Mikkola, J. 2019. Vuõggšeellmõš kue'lltäällvuu'din. Luättree'ggesvuõtt- da biotääll tu'tkkummuš 75/2019. Luättree'ggesvuõttkõõskõs. He'lsen. 30 s.

Lää'jjpääi'k

Lää'kk Meä'cchalltõõzzâst (234/2016), 5 §, 18 §, 39 §

Kue'llsee'lle mlää'kk (379/2015), 1 §, 5 §, 6 §, 8 §, 10 §, 41 §, 43 §, 45 §, 63 §

Lää'kk sää'mtee'ggest (414/2025), 4 §, 9 §

Sää'mlää'kk (253/1995), 9 §

Šiõttõs määttmid valdia vuä'mstem vuu'did vuâdduum meermie'ccin da luättmuõrrkarddsinn (18.12.1981/932)

Muuttâsooccmõš

Tän tu'mmstõ'kke tääđte'mes vuäžž ooccâd tääzz lääi'tee'l muttâz Tä'vv-Lää'ddjânnam vaaldsemvuõiggsest. Nu'tt gu vuõiggâdvuõttjäättmõõžžâst vaaldsemaa'sšin uvddum lää'jjest (808/2019) šiõttee.

Läittampõ'mmai lij meâlddõssân

Tu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõš

Tän tu'mmstõõgg vuae'tte piijjâd tiu'dde muuttâsooccmõõžžâst huõlkâni. Muuttâsooccam ve'rggnek vuäitt kuuitâg ke'ldded tu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõõžž.

Vuâddõõzz: Jeänõõgg, Aanar da U'ccjoogg kâ'ddaassji vuõiggâdvuõtt vuäžžad kue'llsee'lle mlää'jj 10 §:az meâldlânji miõttum kue'llsee'lle mlää'v oudldâ'stte mie'rrtu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõõžž, što loo'vi miõttmõš vuäitt juätkkjed kõõskâ'ttemtää oou'dab mie'rrtu'mmstõõgg puuttmen 31.12. 2025. Tu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõš vuae'tlvâstt luätt-täälljää'dteei kue'llsee'lle mlõo'vid kuõskki tu'mmjemtâimvää'ld delegâsttmõõžž (Meä'cchalltõslää'kk 18 § 3 mom.), kää'tt lij lãä'ppkaaupšem vääžnjummuš oudldõs. Lãä'ssen tu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõõžžin ra'vvje kue'llree'ggesvuõđ pi'stti âânnmõõžž ääi'jbuž mie'rrtu'mmstõõgg puuttmen.

Tu'mmstõõgg teättanouddmõš

Tän tu'mmstõõgg sä'tte teättan takaiteättanouddmõššân. Tu'mmstõõgg â'ne kue'stemnalla 15.1.2026 räija Meä'cchalltõõzz Aanar ää'sšlažkääžzkõspääi'kest (Inarintie 46, 99870 Inari, Tuõddâr-Lappi) luättkõõskõõžžâst (Peuratie 15, 99400 Enontekiö) de Meä'cchalltõõzz www.eräluvat.fi- da www.metsa.fi-seiddõõzzin. Ä'sškee'rj kue'stemnalla piijmõõžžâst i'lmnte Meä'cchalltõõzz ne'ttseeidain de lãä'ssen puõ'tti saakkliistin: Helsingin Sanomat, Lapin Kansa da Kaleva.

Luátt-täälljää'dteei

Vesa Ruusila

Kue'llsee'llem jää'dteei ä'sštobdi

Olli Urpanen

MEÁLDDÖS 1

Láá'ppvuu'd čäccõzzi mie'ldd

Čäccõs da láá'ppvuu'd nâama	Láá'ppvuu'di raajj
Njauddâmjoogg čäccõs	
1565 Njauddâmjokk, vuâlpie'll	Njauddâmjokk vä'lddkää'dd raa'jest Opukasjaurra
1566 Njauddâmjokk, pâ'jjpie'll	Njauddâmjokk Opukasjääu'rest Iijäurra
1567 Silisjokk	Silisjokk Opukasjääu'rest Vue'lbuž Silisluppla (<i>Stuorra Silisluobbal</i>)
Tuállâmjoogg čäccõs	
1545 Lättjokk	Lättjokk vä'lddkää'dd raa'jest Vellinsärpimävuäjjnjäumma.
1549 Kolmsjokk	Kolmsjokk Lättjooggâst Kolmsjaurra
1551 Čuõmmjokk	Čuõmmjokk Lättjooggâst Lankojäurra
Paaččjoogg čäccõs	
1516 Kirakkajokk	Rahajääu'rest Pää'nnjäurra räjjä (kue'llšeellmõškiöld)
1523 Kielajokk	Kielajokk Kaamäsjooggâst Karigasnjaargčuõkku mo'stte
1524 Kaamäsjokk	Kielajokknjää'limest Vastusjaurra
1526 Ri'mnnj'jokk	
1527 Juutuajokk, Vuâlkuõškk	Juutuajokk E75 čuõkku moostâst vuâlkuõšk nješkka
1528 Juutuajokk, pâ'jjpie'll	Juutuajokk Njuä'mmelkuõšk njee'sškest Solojäurra
1531 Vä'skkjokk, Lemmenjoogg meermie'cc	Vä'skkjokk Vä'skkjääu'rest Kuõškknješkka
1532 Vä'skkjokk, vuâlpie'll	Vä'skkjokk Kuõškknje'e'sškest Paadarjäurra
1509 Lemmenjokk	Lemmenjokk Paadarjääu'rest Ravadaskeunjsa
1576 Čiuttajokk	Puk jokk (kue'llšeellmõškiöld)
1581 Ä'vveljokk, Toloskuõškk-Appisjokknjä'lmm	Ä'vveljokk Lappispolast Appisjokknjälmma
1582 Ä'vveljokk, Kuttura	Ä'vveljokk Appisjokknjää'limest Lemmenjoogg meermie'cc ra'jje
1583 Ä'vveljokk, Lemmenjoogg meermie'cc	Ä'vveljokk Lemmenjoogg meermie'cc raa'jest Korsavuäjjnjäumma
1586 Repojokk	Repojokk Huvvájokknjäumma
1590 Väinnjokk	Väinnjokk Ä'vveljooggâst kâ'ddra'jje
1591 Tolosjokk	Tolosjokk Ä'vveljooggâst kâ'ddra'jje
Torniojoogg čäccõs	
1423 Lätäsjään	Lätäsjään Vähäkurkkiost Torisjäännjälmma

Čäccōs da lăă'ppvuu'd năăma	Lăă'ppvuu'di raajj
1426 Torisjăän	Torisjăän Lătăsjăänast Vuontisjokknjălmma
1432 Puăzjăän	Puăzjăän Torisjăän vuállōōgg Puăzjăurra răjja
1436 Vuōddăsjokk	Vuōddăsjokk Puusasjokknjălmma
1440 Palojokk	Palojokk Paatsikkajokknjălmma
1442 Ounasjokk	Ounasjokk kă'ddraajăst Ounasjăurra răjja.
1449 Pöyrisjokk	Pöyrisjokk Vuontisjăäu'rest Pöyrisjăurra
1456 Kăkkălōjokk	Kăkkălōjokk Kallajokknjălmma

MEÄLDDÖS 2

LÄÄ'PPVUUD

